

גחלים שעממו, נחלשו וכבו מעט, או שנתן עליה נעורת של פשתן דקה, הרי היא הכירה, נידונית בקטומה באפר, ומותר להשהות עליה.

ומוכח, שמותר לסמוך לכירה שאינה גרופה. (36)

אמר רב יצחק בר נחמני אמר רב אושעיא:

קטמה, את האש, וחזרה והובערה, משהין עליה חמין שהוחמו כל צורכו, ותבשיל שבישיל כל צורכו. ואף על פי שבטלה הקטימה. אבל אסור להשהות עליה חמין ותבשיל שלא נתבשלו כל צרכו. (37)

ומפרשת הגמרא: **שמע מינה** מדרב אושעיא, ב-ז ב-ז שלהניח תבשיל המבושיל כל צרכו, והוא מצטמק [מוסיף להתבשל] ויפה לו [ניחא

דאמר לשהות תנן, שכן נאמר בה מפורש: "ואין מקיימין אלא אם כן גרופה וקטומה". ואם כן מותר להשהות רק על כירה גרופה וקטומה. וכן מוכח מכאן שהספק הוא רק למאן דאמר לשהות האם מותר לשהות בסמיכה, אבל אם נפרש שהספק הוא גם האם מותר להחזיר [לתוס' בין אם לשהות תנן ובין אם להחזיר תנן, ולהרשב"א רק אם להחזיר תנן], כיצד אפשר להוכיח מברייתא זו שאפשר להחזיר בסמיכה, והרי הברייתא דיברה רק על דין שהייה ושמה רק להשהות הותר ולא להחזיר.

והרמב"ן ביאר, שראית הרי"ף היא מכך שהגמרא לא דחתה את הראיה דלמא לסמוך בשהייה תנן הרי שכל הספק מעיקרא היה רק על שהייה ולא על חזרה.

ובעל המאור השיב על דברי הרי"ף, שאין ראיה שצריך להשהות על כירה גרופה, שכן אפשר שברייתא זו היא אליבא דרבי יהודה דווקא שהצריך שהייה בגריפה וקטימה, אבל אין הלכה כמותו, וכן אפשר שהספק הוא גם האם מותר להחזיר בסמיכה, וראית הגמרא מהברייתא היא, דכשם שלרבי יהודה הותר להשהות בסמיכה כמו כן לחנניא הותר להחזיר בסמיכה. וכן כתב הרשב"א.

והרמב"ן ורבינו יונה דחו שאי אפשר לומר דמשהייה נלמד לחזרה, שכן חזרה חמורה משהייה, ואי אפשר ללמוד משהייה לרבי יהודה

לחזרה לחנניא.

ומדברי בעל המאור והרשב"א מבואר, שההיתר לסמוך לכירה שאינה גרופה אינו דומה להיתר של גריפה וקטימה, שהרי בגרוף וקטום מצינו חילוק בין שהייה לחזרה לענין תוכה, ועל כרחך שסמיכה אינה דומה כלל לדיני בישול על גבי כירה, ואם הותרה שהייה מותר גם חזרה. ואפשר שזוהו מקור דברי הדגול מרבכה שלמאן דאמר לשהות תנן מותר להחזיר בסמיכה, ולמאן דאמר להחזיר תנן מותר להחזיר אפילו לכתחילה בשבת, שכן אם סמיכה אינה מוגדרת כבישול בכירה אפשר אפילו להחזיר לכתחילה בשבת.

36. ויש לדרוך, האם אפשר לסמוך תבשיל שהוא פחות ממאכל בן דרוסאי, ומדברי התוס' ד"ה מהו מבואר שהספק הוא האם מותר להשהות פחות ממאכל בן דרוסאי, ולפי זה למסקנת הגמרא מותר, אבל הראשונים לא כתבו כן, ובמשנה ברורה [רנג טז] קדרה הסיק שמותר להשהות בפחות ממאכל בן דרוסאי, אבל מסתבר שלהחזיר מותר רק ממאכל בן דרוסאי ואילך.

וראה בסוגיית הגמרא להלן לח ב ראייה נוספת שמותר לסמוך לכירה שאינה גרופה.

37. לדברי התוס' בתחילת הפרק שאין חילוק

שמותר להשהות מצטמק ויפה לו על כירה שאינה גרופה, שכן **שאני הכא דקטמה מעיקרא**, ואף על פי שחזרה והובערה, הכירה נידונית כקטומה, כי גילה דעתו שאינו רוצה שהתבשיל יוסיף להצטמק, ונמצא שזה כמצטמק ורע לו.⁽⁴⁰⁾

תמהה הגמרא: **אי הכי מאי למימרא?**

לבעליו בתוספת הבישול] **מותר**, אפילו אם הכירה אינה גרופה וקטומה.⁽³⁸⁾

שכן תבשיל שהוא מצטמק ורע לו, פשיטא שמותר להשהותו על כירה שאינה גרופה, ומאי קא משמע לן רב אושעיא.⁽³⁹⁾

דוחה הגמרא: אין להוכיח מרב אושעיא

ונמצא שרב אושעיא אינו סובר לא כרבנן דאסרו להשהות כלל על כירה שאינה גרופה ולא כחנניא שהתיר להשהות על כירה שאינה גרופה אפילו דבר המבושל כמאכל בן דרוסאי.

אכן לדברי רב האי גאון שהביא הרשב"א להלן על דברי רב שמואל בר יהודה אמר רבי יוחנן, אפשר שרב אושעיא סובר כחנניא, אלא שהוא מוסיף על דבריו, כי לדברי חנניא מותר להניח כמאכל בן דרוסאי על כירה שאינה גרופה, אבל אין בכלל זה שמותר להניח גם מבושל כל צרכו ומצטמק ויפה לו, מפני שבחיתוי קל הוא מצטמק, ורב אושעיא הוסיף שאפשר גם מבושל כל צרכו על כירה שאינה גרופה.

וכן לפירוש תוס' הרא"ש לעיל [לז א ד"ה אא"ב] אפשר לפרש שרב אושעיא סובר כחנניא אלא שהוא מחמיר על דבריו ומתיר רק הנחת מבושל כל צרכו ולא מבושל כמאכל בן דרוסאי. והתוס' הקשו על רש"י מדוע פשוט לו כל כך שמצטמק ורע לו מותר להשהותו על כירה שאינה גרופה, הרי רבי מאיר ורבי יהודה לעיל [לז א] לא התירו שהייה על כירה שאינה גרופה אפילו מצטמק ורע לו, וראה ברשב"א שלשיטתו רבי יהודה מתיר במצטמק ורע לו על כירה שאינה גרופה והלכה כרבי יהודה לגבי רבי מאיר, ולפיכך מסתבר שרבי יהודה לא בא לאפוקי מדרבי מאיר.

40. רש"י פירש "גלי דעתי דלא ניחא ליה

בין חמין שהוחמו כל צרכן לחמין שעדיין לא הוחמו ושניהם בכלל מצטמק ורע לו צריך ביאור לשם מה נקט רב אושעיא חמין שהוחמו כל צרכן. ורש"י פירש דאתי לרבנותא דבעינן שהוחמו כל צרכן מבעוד יום ולאפוקי מדברי התוס' דלעיל, ולכאורה צריך ביאור, מה יענו התוס' לשם מה נקט רב אושעיא דווקא הוחמו כל צרכן.

וצריך לומר, כי גם בתבשיל רב אושעיא הוא דלא כמאן. כי לא מצינו מי שמחלק בין מבושל כל צרכו לאינו מבושל כל צרכו, שלפי חנניא מותר ללא גריפה גם כמאכל בן דרוסאי ולרבנן גם מבושל כל צרכו צריך קטימה, ואפשר שגם לענין חמין חולק רב אושעיא [לפי הס"ד בגמרא] על תנא דמתניתין.

38. הרמב"ן במלחמות מפרש שמצטמק ויפה לו היינו שהוא שמח בו, וביאר השער הציון [רנג ט] דבא להשמיענו שאם אינו שמח בצימוקו, אזי אפילו אם הצימוק יפה לו הוי מצטמק ורע לו, לפי שהכל תלוי בדעתו של בעל הבית, וכן מוכח בהמשך הגמרא. ומסתבר שהוא הדין מצטמק ורע לו, שאם הוא חפץ בכך מאיזה טעם הרי דינו כמצטמק ויפה לו.

39. כך פירש רש"י. ולפי דבריו מבואר שלפי רב אושעיא [בהוה אמינא] מותר להשהות רק תבשיל המצטמק ויפה לו על כירה שאינה גרופה אבל תבשיל שהוא כמאכל בן דרוסאי אסור,

הגמרא מביאה שלוש מימרות בדעת רבי יוחנן:

השמועה הראשונה:

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: כירה

ומתרת הגמרא: **הובערה איצטריכא ליה, מהו דתימא כיון דהובערה, הרי זו כאילו לא נקטמה הכירה מעולם, אלא הדרא לה למילתא קמייתא, קמשמע לן** שהיא נקראת קטומה, גם לאחר שהובערה.⁽⁴¹⁾

צרכו על כירה גרופה], והא דנקט מבושל כל צרכו לרבנותא שאפילו מבושל כל צרכו ההיתר להשהות הוא רק בכירה גרופה. ומקשינן מאי למימרא, אם לפרש שאסור להשהות באינה גרופה, מדוע לא הוזכר דבר זה בלשון איסור, ותרצינן שנאמר בלשון היתר ללמד שלא חזרה להחזיר הראשון.

ולפי זה נמצא שהובערה נידונית כקטומה לגמרי, וכמו נתלבתה דלעיל, ויתכן שמותר להחזיר לה, ורב אושעיא סובר שעל כירה גרופה מותר להשהות בין נתבשל כל צרכו ובין לא נתבשל וכמאן דאמר לשהות תנן. והטעם לכך שהחיתוי דמעיקרא מועיל גם לאחר שהובערה יתכן על פי מה שכתבו הרשב"א והר"ן בתחילת הפרק שעל ידי החיתוי מסיח דעתו מלחכות בגחלים ולכן גם כשבטלה הקטימה לא חששו שמא יחתה.

ב. בפירוש שני כתבו התוס' דמסברא הכירה נידונית כקטומה, וכנ"ל בפירוש ראשון, ותרצינן שאני הכא דקטמה — היינו כיון שבתחילה נקטמה, אזי למרות שכעת אינה קטומה הכירה נידונית כקטומה ואינה קטומה, ומותר להשהות עליה תבשיל שנתבשל כל צרכו ולא תבשיל שלא נתבשל כל צרכו. ופרכינן מאי למימרא, שהרי מסברא הכירה קטומה לגמרי ואם רצה רב אושעיא לחדש שאינה כקטומה לגמרי היה לו לומר כן בלשון איסור, ותרצינן שמסברא הוא אמר דהדרא למילתא קמייתא קא משמע לן.

ולפירוש זה נמצא שהחיתוי דמעיקרא מועיל רק להשהות תבשיל המבושל כל צרכו, וביאר במלא הרועים] מובא רק בדפוס וגשל] על פי

בצמוקי", ואפשר לפרש דבריו שהגילוי דעת שבשעת הקטימה מועיל גם לאחר זמן שבטלה הקטימה. אכן רש"י לעיל [כ א] נקט שהקטימה באה לצנן את החום [ודלא כהראשונים שהבאנו בהערות במשנה שהקטימה היא גילוי דעת שמסלק דעתו מהתבשיל], ואם כן מה יועיל הגילוי דעת שגילה בתחילה אם לאחר זמן חזרה והובערה. ואפשר שהגילוי דעת כאן גורם שהתבשיל יהיה בגדר מצטמק ורע לו, ומותר להשהותו על כירה שאינה גרופה ולכן פרכינן דאי מצטמק ורע לו מאי למימרא. וראה בהגהות רא"מ הורו"ן.

41. בביאור מהלך הגמרא ישנם כמה דרכים בראשונים:

א. התוס' בפירוש הראשון כתבו שמסברא קטמה והובערה נידונית כקטומה, ומכל מקום בתחילה הבינה הגמרא שהקטימה בטלה כי רב אושעיא הזכיר רק חמין ותבשיל שנתבשלו כל צרכן, ומשמע שבאינם מבושלים כל צרכן אסור, ואם הקטימה קיימת לא מצינו מאן דאסר להשהות חמין על גרופה וקטומה [חוץ מבית שמאי], ולכן הסיקה הגמרא שמע מינה שמותר לרב אושעיא להשהות תבשיל מבושל כל צרכו על כירה שאינה [ודלא כחנניא שהתיר על אינה גרופה גם כמאכל בן דרוסאי, ודלא כרבנן שאסרו כלל להשהות על אינה גרופה], ודחתה הגמרא דלעולם הכירה נידונית כגרופה, וכמאן דאמר לשהות תנן, ומותר גם תבשיל שלא נתבשל כל צרכו [וכשיטת התוס' לעיל שלמאן דאמר להשהות תנן מותר גם שאינו מבושל כל

שבתחילה קטמה ולאחר זמן חזרה והובערה, משהין עליה חמין שהוחמו כל צורכן, ותבשיל שבישל כל צורכו.

ואפילו הובערה הכירה עם גחלים של רותם, שהם חמים יותר משאר גחלים ואינם ממהרים ליכבות.

המבואר ברש"י כאן שהחיתוי מהוה גילוי דעת דלא ניחא ליה בציימוקי, ומשמע שלא ניחא ליה רק בציימוק, אבל אילו לא נתבשל כל צרכו ניחא ליה בבישולו, וחוששין שמא יחתה. ובפרט שלדעת רש"י [לו ב] הקטימה והגריפה מועילות לכך שלא תהא הכירה מוספת הבל, וכשהובערה הרי היא מוספת הבל ואסור לו להשאיר בתוכה, אלא שאם התבשיל מבושל כל צרכו אזי החיתוי מהוה גילוי דעת שאינו רוצה בציימוק ומותר להשהותו על הכירה שאינה גרופה, אבל אם אינו מבושל אסור. מה שאין כן נתלבתה נידונית כקטומה לגמרי, ומותר להשהות עליה גם תבשיל שאינו מבושל כל צרכו.

ג. הרמב"ן מפרש שבתחילה סברה הגמרא שהכירה אינה נידונית כקטומה [על פי גירסת הגרא"ז], והגילוי דעת שלא ניחא ליה בחיתוי גחלים אינו מועיל להתיר שהייה על גבי הכירה, ומכל מקום מותר להשהות עליה תבשיל שבשל כל צרכו, ומוכח שמותר להשהות על כירה שאינה גרופה מצטמק ויפה לו [ודלא כחנניא שהתיר אפילו כמאכל בן דרוסאי, ודלא כרבנן שאסרו כל שהייה על אינה גרופה], ותריצין שאני הכא דקטמה, והקטימה דמעיקרא היא זו שמתרת להשהות. ומקשינן אי הכי מאי למימרא, הרי בכירה גרופה מותר להשהות אפילו פחות ממאכל בן דרוסאי [כשיטת הרשב"א במשנה] ומה חידש רב אושעיא בכך שהתיר להשהות דבר המבושל כל צרכו, ותריצין דאין הכי נמי מחמת הקטימה דמעיקרא מותר להשהות אפילו פחות ממאכל בן דרוסאי וקא משמע לן רב אושעיא שהקטימה דמעיקרא לא בטלה. ודרך נוספת לפרש מאי למימרא — הרי בקטומה מותר אפילו להחזיר, ומשני דס"ד שבטלה

הקטימה ואסור אפילו לשהות, קא משמע לן שאפשר לשהות והוא הדין להחזיר. ולדרך זו מותר לשהות ולהחזיר רק דבר המבושל כל צרכו ולא שאין מבושל.

ולפי זה רב אושעיא סבר כמאן דאמר לשהות תנן. וכן הוכיח הרי"ף מדבריו שההלכה לשהות תנן. ומכל מקום יתכן שמותר להשהות רק תבשיל שנתבשל כל צרכו וכדברי התוס'. וע"ש שהסיק שה"ה בנתלבתה מותר להשהות רק תבשיל הבשל כל צרכו.

ד. הרי"ן ביאר שבתחילה סברה הגמרא שקטם את האש והובערה לפני הנחת הקדירה וקא משמע לן רב אושעיא שקטימה זו אינה מועילה ולא כלום ומותר להשהות על הכירה רק תבשיל שבשל כל צרכו מפני שאינה גרופה, ושמע מינה שמצטמק ויפה לו מותר להשהות על כירה שאינה גרופה, ותריצין שאני הכא דקטמה והיינו שהקטימה היתה בשעה שהקדירה מונחת על הכירה ואחר כך הובערה, ואין הכי נמי יכול להשהות גם תבשיל הבשל כל צרכו ונקט מבושל כל צרכו לאפוקי שבאינה קטומה לא ישהה אף מבושל כל צרכו. ופריך מאי למימרא דקטומה מהני, ומתריצין דסלקא דעתך שהקטימה בטלה והדרא למילתא קמייתא קמ"ל.

השו"ע לא הביא את ההלכה של קטמה והובערה, והמג"א [רנ"ג ה] פסק שמותר להשהות על הובערה, והגרע"ק"א העיר, שלדברי התוס' בתירוח השני מותר להשהות רק תבשיל שאינו מבושל כל צרכו. ובפמ"ג י"שב, דספיקא דרבנן הוא, והוסיף השעה"צ [יז] שהרמב"ן מסיק דהוי כקטומה לכל מילי וכ"כ הרי"ן. ולכאורה משמע שמותר גם להחזיר בשבת.

ואף כאן מדייקת הגמרא: **שמע מינה** מדרבי יוחנן מצטמק ויפה לו מותר.

ודוחה הגמרא: **שאני הכא דקטמה**.⁽⁴²⁾

ותמהה הגמרא: **אי הכי, מאי למימרא?** הרי כבר אמרה רב אושעיא, והוה ליה למימר וכן אמר רבה בר בר חנא אמר רבי יוחנן.

ומתרתה הגמרא: **הובערה אצטריכא ליה**.

ושוב תמהינן: **היינו הך**, דאמר רב אושעיא לעיל?

ומסקינן: **גחלים של רותם אצטריכא ליה**, שבזה הוסיף רב יוחנן על דברי רב אושעיא והתיר להשהות גם בגחלים של רותם שהם ממהרים להידלק יותר.⁽⁴³⁾

השמועה השניה שנאמרה בשם רב יוחנן:

אמר רב ששת אמר רבי יוחנן: כירה שהסיקה בגפת ובעצים, ולא גרף וקטם, משהין עליה חמין שלא הוחמו כל צורכין, ותבשיל שלא בישל כל צורכו אלא כמאכל בן דרוסאי.

עקר — נטל את הקדירה מעל גבי הכירה⁽⁴⁴⁾, **לא יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן אפר**.

ומפרשת הגמרא, **קסבר רב ששת** בדעת רב יוחנן, כי **מתניתין "להחזיר תנן"**, ולכן הצריך קטימה רק לענין חזרה, אבל לשהות משהין אף על פי שאינו גרוף ואינו קטום.

אמר רבא: תרווייהו תננהי. שתי הלכות אלו, שיותר להשהות בכירה שאינה גרופה ואסור להחזיר לה, כבר נשנו להדיא במשניות, ומה בא רבי יוחנן ללמדנו?

ומפרש רבא את דבריו: **ההיתר לשהות על כירה שאינה גרופה — תנינא: אין נותנין את הפת בתוך התנור עם חשיכה** קודם חשיכה, **ולא נותנים חררה על גבי גחלים, אלא כדי שיקרמו פניה**, שיעלה הלחם קרום וקליפה קודם השבת.

משמע, **הא קרמו פניה שרי**, על אף שעדיין אינה אפויה כל צרכה, ואף על פי שהתנור אינו גרוף.⁽⁴⁵⁾ ומוכח שיותר להשהות על כירה שאינה גרופה בשבת.

42. וכמבואר לעיל לדעת התוס' בתירוץ הראשון, וכן לדעת הר"ן, מותר להשהות גם תבשיל שלא נתבשל כל צרכו, ורבי יוחנן כמאן דאמר לשהות תנן, ולדעת התוס' בתירוץ השני וכן לדעת הרמב"ן בסוף דבריו אפשר להשהות רק דבר שנתבשל כל צרכו ולא דבר שלא נתבשל כל צרכו כי הכירה קטומה ואינה קטומה. [וגם לפי דבריהם רבי יוחנן כמאן דאמר לשהות תנן, דלענין מבושל כל צרכו הוי ככירה גרופה].

44. בהגהות רא"מ הורו"ן [להלן לח ב] דייק ממה שנאמר "עקר" שהנטילה היא בשבת עצמה ולא בערב שבת וכדעת רש"י שהאיסור חזרה הוא רק בשבת.

45. כך פירש רש"י שהתנור אינו גרוף וקטום,

43. הרבנותא בגחלים של רותם יותר מסתם גחלים היא שבשאר גחלים אמרינן שעל ידי

ומתרצת הגמרא: אין הכי נמי, כך היא משמעות המשניות, ורוב ששת נמי לא בא לחדש שכך היא ההלכה, אלא רק דיוקא דמתניתין קא משמע לן, דמדקאמר עד שיקרמו פניה משמע שאם כבר קרמו מותר. (46)

השמועה השלישית שהובאה בשם רבי יוחנן:

וכן האיטור להחזיר קדירה לכירה שאינה גרופה עד שיגרוף ויקטום — נמי תנינא במשנתנו: — "בית הלל אומרים אף מחזירין".

ועד כאן לא קשרו בית הלל להחזיר לכירה, אלא בגרופה וקטומה, שהרי כבר נאמר ברישא לא יתן עד שיגרוף, ובהכרח שהמשך המשנה מתיחס אל חזרה לתנור גרוף דווקא. אבל להחזיר בשאינה גרופה וקטומה, לא.

לפת בתנור, אזי במשנה כבר מבואר דין הפת שהוקרמו פניה.

והרא"ש ביאר, שמתוך סוגיית הגמרא שלא הוכיחה דמתניתין כחנניא מהמשנה דלעיל, מוכח שאי אפשר להוכיח כן. ויתכן שבתחילה סתם רבי כחנניא, ושוב חזר בו וסתם כרבנן. וקושיית רבא היא, שאם רבי יוחנן בא לפסוק כחנניא היה לו לומר שההלכה כמשנה דלעיל, וממילא נשמע שההלכה כחנניא. כי אין דרך אמורא לומר כאילו הוא אומר מפי עצמו מה ששנוי במשנה. ועל זה תרצינן, שרבי יוחנן לא אמר שההלכה היא כמשנה דלעיל לפי שזה רק דיוק, ולא נאמר כן במפורש. ולפי זה, אין ראיה שרבא פסק כרב ששת אמר רבי יוחנן.

והנה, ברישא של המשנה דלעיל [יט ב] נאמר "אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום", ומפרשת הגמרא: "וכמה, אמר רבי אלעזר אמר רב כדי שיצולו מבעוד יום כמאכל בן דרוסאי, תניא חנניא אומר וכו'", ומבואר שסתמא דמתניתין כחנניא, וקשה, מדוע הגמרא בסוגיין לא פשטה דמתניתין להחזיר תנן, מסתם משנה לעיל, שהרי לא מיסתבר שהמשנה כאן תחלוק על המשנה דלעיל. וביותר קשה על הרי"ף, שפסק לעיל [ח א] שאם ניצולו כמאכל בן דרוסאי מותר להשהותו, וכחנניא, ואילו כאן פסק דלא כחנניא.

ואפילו אם היה גרוף לא מהני כאילו אינו גרוף. והר"ן הוסיף דשרינן חררה על גבי גחלים הרי שמדובר באינו גרוף וקטום.

46. א. רש"י פירש דרב ששת אמר רבי יוחנן חידש הא קרמו פניה שרי — דלא מתני לה בהדיא. והתוס' פירשו דקא משמע לן רב ששת שזהו הביאור במשנה כאן כמאן דאמר להחזיר תנן. ומכאן הוכיח רב האי גאון שההלכה כמאן דאמר להחזיר תנן, שהרי רבא אמר תרוויהו תננהי עד שתמה מאי קא משמע לן רב ששת בשם רבי יוחנן, וכן פסקו רש"י והר"ח בתוס', והוסיפו שהרי סתם דמתניתין דלעיל כחנניא וכדדיק רב ששת הא קרמו פניה שרי.

אבל הרי"ף כתב שסיועו של רבא לאו דווקא הוא, ולא גמרינן מיניה, וביארו הרמב"ן והר"ן לפי שבמשנה דלעיל מדובר באופן שהפת והחררה עומדים על גבי גחלים ממש ולא על גבי קדירה, ולפיכך אם קרמו פניה של החררה לא יבא לחתות שמא תישרף, אבל בקדירה שעל גבי כירה המבושלת כמאכל בן דרוסאי חששו שמא יחתה כדי למהר בישולו, ולכן צריך לגרוף כמאן דאמר לשהות תנן. ואף רבא, שאמר תרוויהו תננהי, לא בא לפרש שכך מוכח מהמשנה, אלא דלשיטת רב ששת אמר רבי יוחנן שיש לדמות תבשיל כמאכל בן דרוסאי בקדירה

אמר רב שמואל בר יהודה אמר רבי יוחנן: כירה שהסיקה בנפת ובעצים, ולא גרף וקטם, משהין עליה תבשיל שבישל כל צורכו, וחמין שהוחמו כל צורכו, ואפילו

מצטמק ויפה לו. (47)

אמר ליה ההוא מדרבנן לרב שמואל בר יהודה: הא רב ושמואל דאמרי תרווייהו

חולקים בכל גוני. [על פי תוס' לו ב ד"ה חמין ורשב"א כאן] ומצינו כמה דרכים ליישב את דברי רב שמואל בר יהודה בשם רבי יוחנן או כרבנן או כחנניא.

א. הרשב"א הביא מרב האי גאון שרבי יוחנן סובר כחנניא, ועוד מוסיף על דבריו, שכן לחנניא מותר לבשל על כירה שאינה גרופה רק כמאכל בן דרוסאי עד מבושל כל צרכו, אבל מכאן ואילך שמצטמק ויפה לו יתכן שחנניא אינו מתיר בפני שבחיתוי קל מצטמק ויפה לו, ועל זה הוסיף רב שמואל בר יהודה משמיה דרבי יוחנן שמותר גם מכאן ואילך. ודחה הרשב"א דמדברי חנניא משמע שמאכל בן דרוסאי ואילך מותר.

ב. בעל המאור נקט דחנניא התיר להשהות מבושל כמאכל בן דרוסאי על כירה שאינה גרופה רק מצטמק ויע לו, אבל מצטמק ויפה לו אסור, ובמבושל כל צרכו המצטמק ויפה לו הכל תלוי במנהג המקום וכדלהלן בגמרא, ולפי זה אפשר לומר שרבי יוחנן סבר כחנניא וכמנהג המתיר להשהות מבושל כל צרכו ומצטמק ויפה לו. והרמב"ן הרשב"א והתוס' רי"ד דחו את דבריו.

ג. התוס' רא"ש [לז א] כתב דרבי יוחנן פסק כחנניא אלא שמחמיר ומתיר רק משעה שהתבשיל מבושל כל צרכו ואילך.

ד. הר"ן כתב דרבי יוחנן סבר כרבי מאיר, דלעיל אמר רבי מאיר שמותר להשהות רק חמין על כירה גרופה ורבי יהודה מתיר חמין ותבשיל ועד כאן לא נחלקו אלא באינו מבושל כל צרכו, אבל במבושל כל צרכו רבי מאיר מתיר

ותירצו הרמב"ן והר"ן על פי הנ"ל, שלעיל מדובר ללא הפסק גחלים, וממאכל בן דרוסאי ואילך לא יבא לחתות כי שמא ישרף. מה שאין כן בקדירה על גבי כירה, אסור.

והרא"ש הביא בשם רבינו יונה שתירץ, שגם לדעת רבנן החולקים על חנניא ומצריכים גריפה וקטימה, נתחדש בגמרא שם שמותר להשהות על כירה גרופה תבשיל ממאכל בן דרוסאי ואילך ולא פחות מזה. ונמצא, כי מה שנאמר לעיל "ועד כמה עד כדי שיצולו כמאכל בן דרוסאי" הוא בין לחנניא ובין לרבנן, לחנניא בלי גריפה, ולרבנן אפילו בגריפה.

וראה בכיפור הלכה [רנ"ג ד"ה אלא] שהביא בשם רעק"א שיש פוסקים שאסור להשהות על כירה גרופה פחות ממאכל בן דרוסאי. ובחזון איש ציין שזו היא דעת רבינו יונה המובאת ברא"ש.

47. התוס' [לעיל לז א ד"ה אא"ב] ציינו שרבי יוחנן כאן הוא דלא כמאן, דלחנניא מותר להשהות באינה גרופה גם כמאכל בן דרוסאי ואילו רבי יוחנן התיר רק מבושל כל צרכו, ולרבנן אסור כל שהייה ללא גריפה וקטימה. ותמה הרשב"א, דרבי יוחנן אמר בכל מקום הלכה כסתם משנה, וכאן הוא פוסק דלא כמאן. ואין לומר דלרבי יוחנן רבנן נחלקו עם חנניא בלשהות ממאכל בן דרוסאי ואילך אבל בנתבשל כל צרכו ומצטמק ויפה לו מודים רבנן שאפשר להשהות על כירה שאינה גרופה, שהרי בתחילת הסוגיה אמרינן אי להחזיר תנן מתניתין כחנניא — והא יתכן שרבנן מודים שמבושל כל צרכו שאין צריך גרופה וקטומה, ועל כרחק שרבנן

מצטמק ויפה לו אסור להשהות על כירה שאינה גרופה תבשיל המצטמק ויפה לו, (48) והיאך פסקת כרבי יוחנן שמוותר. (49)

אמר ליה רב שמואל בר יהודה לההוא מרבנן: אטו לית אנא ידע, וכי איני יודע, את מה דאמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל: מצטמק ויפה לו, אסור?

ואם כן, ודאי מה שאמרתי לא נאמר לשיטת שמואל, אלא כי קאמינא לך, רק לרבי יוחנן קאמינא.

אמר ליה רב עוקבא ממישן לרב אשי: אתון דמקרביתו, המקורבים, לרב ושמואל, הסוברים שאסור להשהות על כירה שאינה גרופה תבשיל המצטמק ויפה לו, עבירו כרב ושמואל. ואילו אנן, נעביר כרבי יוחנן, ומותר לנו לשהות מצטמק ויפה לו על כירה שאינה גרופה.

אמר ליה אביי לרב יוסף: מהו לשהות על כירה שאינה גרופה? (50)

אמר ליה רב יוסף לאביי: הא רב יהודה משהו ליה, היו משהים עבורו, ואכיל, משמע

לכתחילה חמין ותבשיל אפילו על כירה שאינה גרופה ור' יהודה אסור. וראה בדברי הרמב"ן להלן שחילק כן בדעת רב יהודה.

48. א. הראשונים הקשו שהרי רב גופיה [לעיל יט ב] התיר להשהות בשר בצל וביצה על גבי תנור כשהם מבושלים כמאכל בן דרוסאי, וביצה מצטמק ויפה לו הוא כדאיתא להלן [לח א], ומוכח שמוותר להשהות מצטמק ויפה לו בכירה שאינה גרופה?

ותירץ הר"ן, דלעיל מדובר באופן שאין הפסק בין האש לתבשיל ולא חששו שמא יחתה מפני שהוא מתירא שישרף התבשיל אבל כשיש הפסק קדירה ומצטמק ויפה לו אסור.

והרשב"א תירץ על פי שיטת רב האי גאון דבמאכל בן דרוסאי ומצטמק ויפה לו סבר רבא כחנניא שאין לחוש שמא יחתה, אבל במבושל כל צרכו חששו שמא יחתה לפי שבמעט חיתוי הוא מצטמק ויפה לו.

ב. עוד הקשו הראשונים [לעיל לז א], מדוע הגמרא לא הוכיחה מדברי רב כאן שמשנתנו להשהות תנן, ובשלמא לשיטת רב האי גאון יש לתרץ דרב כאן דיבר על מבושל כל צרכו ומצטמק ויפה לו דיתכן שאפילו חנניא אסור,

ואפשר שהמשנה כחנניא ומותר מאכל בן דרוסאי ואילך אבל לכשיתבשל כל צרכו ומצטמק ויפה לו אסור. אבל הרמב"ן נקט בפשיטות, שלמאן דאסר מבושל כל צרכו, כל שכן שכמאכל בן דרוסאי אסור. ואם כן, רב דלא כחנניא, ומדוע לא הוכיחה הגמרא מדבריו כמאן דאמר להשהות.

ותירץ הרמב"ן, שמדברי רב אין ראיה כיצד תתפרש המשנה, כי אפשר שהמשנה כחנניא, והוא פסק כרבנן. ובפרט אם נפרש כהרשב"א, שרב כרב יהודה סבירא ליה, ודלא כתוס' [לז א ד"ה אא"ב], אזי גם אם המשנה כחנניא, רב סובר כרבי יהודה.

49. הריטב"א ביאר שאותו ההוא מדרבנן לא ידע שרב שמואל בר יהודה אמר כן בשם רבי יוחנן, שאם לא כן, כיצד הקשה מדברי רב ושמואל על רבי יוחנן.

50. רש"י פירש שהספק הוא בכירה שאינה גרופה. ואפשר לבאר את דבריו בארבעה אופנים. א. האם מותר להשהות בכירה שאינה גרופה תבשיל שאינו מבושל כל צרכו והיינו האם הלכה כחנניא או לא, וכן פירשו התוס' בפירוש

שמותר להשהות, וכחנניא.

גרופה.

אמר ליה אבבי לרב יוסף: בר מיניה דרב יהודה, אין להוכיח מדרב יהודה, דכיון דמסוכן הוא, שפעמים אוחזו בולמוס, ולפיכך אפילו בשבת נמו שרי למעבד ליה להשהות עברו על כירה שאינה גרופה. (51)

ואילו הנני מסתפק מה הדין לשהות על כירה שאינה גרופה, לי ולך, שאיננו חולים, מאי?

אמר ליה רב יוסף לאבבי: בסורא משהו, ומכאן שמותר להשהות על כירה שאינה

והיכן מצינו שבסורא נהגו להשהות?

דחא רב נחמן בר יצחק מרי דעובדא הוה [מדקדק במעשיו], ומשהו ליה ואכיל. (52)

אמר רב אשי: קאימנא [הייתי מצוין] קמיה דרב הונא, ושהוין ליה כסא דהרסנא, השהו עברו על גבי כירה שאינה גרופה דגים קטנים, המבושלים בשמן וקמח, ואכל.

ולא ידענא מהו טעמו שהתיר שהיה על כירה שאינה גרופה, אי משוב דקסבר

ראשון.

ב. האם לדעת רבנן שאסור להשהות בכירה שאינה גרופה תבשיל כמאכל בן דרוסאי יהא מותר להשהות דבר המבושל כל צרכו. וכן כתבו התוס' בפירוש שני. וביאר הרמב"ן שהספק הוא אליבא דרבי יהודה דאמר לעיל ומה הן משהין על כירה גרופה, חמין ותבשיל. ומשמע, שבכירה שאינה גרופה אסור אפילו מבושל כל צרכו. ומאידך, יתכן שרבי יהודה מיירי במבושל כמאכל בן דרוסאי, אבל במבושל כל צרכו מותר אפילו בכירה שאינה גרופה.

ג. האם לדעת חנניא, שמותר להשהות ממאכל בן דרוסאי ואילך, יהא מותר להשהות גם מבושל כל צרכו ומצטמק ויפה לו. וביאור זה יתכן לפי רב האי גאון, שבמצטמק ויפה לו יש חשש גדול יותר ממבושל כמאכל בן דרוסאי. וכן לדעת בעל המאור שחנניא התיר ממאכל בן דרוסאי רק במצטמק ורע לו, האם התיר במבושל כל צרכו ומצטמק יפה לו.

ד. האם לדעת חנניא יש להקפיד ממידת חסידות שלא להשהות על כירה שאינה גרופה, ועל זה הביאה הגמרא דוגמאות מאמוראים שדקדקו בהלכה והשהו. וכ"כ הריטב"א.

ה. הר"ן כתב שאי אפשר לפרש שהספק הוא לכולי עלמא, כלומר למאן דאמר לשהות האם מותר להשהות באינה גרופה במצטמק ויפה לו [כמבואר באות ב] ולמאן דאמר להחזיר האם מותר להחזיר במצטמק ויפה לו או מצטמק ורע לו בכירה שאינה גרופה, שכן לא מצינו מי שמתיר להחזיר בכירה שאינה גרופה אפילו מצטמק ורע לו, וכמו שכתבו התוס' [לו ב ד"ה חמין], והרשב"א. אבל לדעת הריטב"א [ד"ה כללא] מותר להחזיר בכירה שאינה גרופה מצטמק ורע לו וכן הוכיח האגלי טל [אופה מב] מדברי התוס' ישנים. ולפי זה יתכן שהספק הוא האם מותר להחזיר במצטמק ורע לו, ופשטו לו שמותר.

51. רש"י פירש שמסוכן הוא מחמת שרגיל לאוחזו בולמוס וצריך למאכל מתוק וטוב, ותמה הרשב"א מדוע לא השהה על כירה גרופה. והריטב"א הביא מפרשים שהיה חולה מעים והותר לו להשהות בשבת על ידי גוי.

52. ראה בהערה לעיל שהבאנו דעות הראשונים בביאור הספק מהו לשהות, ויש לבאר את

אמר רב נחמן נקטינן להלכה: מצטמק ויפה לו, אסור להשהותו על כירה שאינה גרופה. מצטמק ורע לו, מותר. (53)

כללא דמלתא מהו מצטמק ויפה לו ומהו

מצטמק ויפה לו מותר להשהותו, אי, או שמא לעולם אסור להשהות דבר המצטמק ויפה לו, אלא שכסא דהרסנא, אינו מצטמק ויפה לו, משום דכיון דאית ביה מיחא, קמת, מצטמק ורע לו הוא, ולפיכך התיר רב הונא להשהותו.

ויפה לו, ולדעת הרמב"ן והרשב"א כל שכן שמותר.

ב. רב שמואל בר יהודה בשם רבי יוחנן — מותר להשהות על כירה שאינה גרופה תבשיל המבושל כל צרכו ומצטמק ויפה לו, אבל כמאכל בן דרוסאי אסור. וראה בהערה לעיל בשיטות הראשונים האם סבירא ליה כחנניא או כרבנן.

ג. רב שמואל — בכירה שאינה גרופה מצטמק ויפה לו אסור מצטמק ורע לו מותר. והיינו רבנן דחנניא. ולדעת הרשב"א לעיל לו א זו דעת רבי יהודה, אבל רבי מאיר [לו א ולח א] סבר שאפילו מצטמק ורע לו אסור, ולדעת התוס' שם רבי יהודה אסור כרבי מאיר ורב הוא דלא כמאן. וכן כתב הריטב"א כאן בשם רבינו ידידיה, שרב ושמואל סברי שרבנן דמתניתין הם דעה שלישית, ודלא כרבי יהודה ורבי מאיר.

ד. מר עוקבא ממישן — הקרובים לרב ושמואל ינהגו כמוהו, אבל הוא נהג כרבי יוחנן. והסתפק הריטב"א האם כונתו לרבי יוחנן דרב ששת וכחנניא, או כרבי יוחנן דרב שמואל בר יהודה. וברא"ש משמע כמו הצד השני. ומה שאסר לאלו שקרובים לרב ושמואל פירשו הראשונים משום שזה בגדר דברים המותרים ואחרים נהגו בהם איסור, ולכן לא הורה להם להיתר.

ה. רב יוסף — העיד שבסורא היו משהין, וכן נהג רב נחמן בר יצחק. וכן העיד רב אשי שראה שרב כהנא השהה כסא דהרסנא ולא ידע אם משום מצטמק ויפה לו או מצטמק ורע לו,

הפשיטות לפי כל דעה.

א. לדברי התוס' בפירושם הראשון הפשיטות היא כמאן דאמר להחזיר.

ב. לפי פירושם השני נפשט שאכן לדעת רבנן [רבי יהודה] מותר להשהות מצטמק ויפה לו, ומה שנאמר להלן לח א שאסור אפילו בדיעבד היינו למאן דאסר כדאיתא בהמשך בשם רב נחמן.

ג. לפי רב האי גאון ובעל המאור שהספק הוא אליבא דחנניא נפשט שמותר להשהות מצטמק ויפה לו במבושל כל צרכו [אבל לדעת בעל המאור אין בכך ראייה להתיר מאכל בן דרוסאי המצטמק ויפה לו, ואילו לרב האי גאון כל שכן שמותר במאכל בן דרוסאי. וכ"כ הר"ן].

ד. לפי הריטב"א נפשט שאין צורך להחמיר אליבא דחנניא, ומותר להשהות לכתחילה.

ה. לדעת הראשונים שמותר להחזיר מצטמק ורע לו, זו הפשיטות שאמר רב יוסף דבסורא משהו מצטמק ורע לו. אבל מדברי רב אשי בהמשך, דקאמר "ולא ידענא אי קסבר מצטמק ויפה לו הוא", משמע שהיה סלקא דעתך שמותר אף במצטמק ויפה לו. אך צריך ביאור, שלא מצינו מי שיתיר להחזיר באופן זה לכירה שאינה גרופה.

53. סידור דברי האמוראים כך הוא.

א. רב ששת בשם רבי יוחנן — מותר להשהות על כירה שאינה גרופה תבשיל שאינו מבושל כל צרכו, וכדעת חנניא. לדעת רב האי גאון אין מכאן ראייה למבושל כל צרכו ומצטמק

מצטמק ורע לו:

כיה בתבשיל הלפת בשרא, מצטמק ורע לו הוא.

וכי אית ביה בשרא, נמי לא אמרן שהוא מצטמק ויפה לו אלא בזמן דלא קבעי לה לאורחין, אבל אם קבעי לה לאורחין, הרי התבשיל נחשב מצטמק ורע לו, כיון שצריך לת לאורחין חתיכות חשובות, ואין דרך כבוד לתת לפנייהם תבשיל מצומק שהבשר לא ניכר בו.⁽⁵⁴⁾

כל תבשיל דאית ביה מיהא – קמח, הרי הוא מצטמק ורע לו, לבר, חוץ מתבשיל דליפתא – לפת, דאף על גב דאית ביה מיהא קמח, מצטמק ויפה לו הוא.

והני מילי דאמרינן שתבשיל הלפת נחשב כמצטמק ויפה לו, בזמן דאית ביה בשרא, ששומן הבשר מרכך את הלפת. אבל אם לית

זרכו תלוי במנהג המקום וכדאמר מר עוקבא ממישן לרב אשי.

ד. הרא"ש [א וכו' בתוספותיו] הביא בשם רבינו חננאל שלא הכריע באינו מבושל כל זרכו האם ההלכה כחנניא או כרבנן, אבל בתבשיל המבושל כל זרכו פסק כרב שמואל בר יהודה אמר רבי יוחנן שמותר להשהותו על כירה שאינה גרופה, שכן הלכה כרבי יוחנן לגבי רב ושמואל, וכן מר עוקבא ממישן אמר שאנן נעביד כרבי יוחנן, וכן רב נחמן בר יצחק התיר לשהות במצטמק ויפה לו.

בשו"ע [רנג א] הביא המחבר תחילה את שיטת הפוסקים כרבנן, ואחר כך את הפוסקים כחנניא, וכתב הרמ"א שנהגו להקל כחנניא, וכמבואר ברא"ש שמפני שישאל אדוקין במצות עונג שבת הנח להם. וכתב הבאור הלכה [ד"ה ונהגו] שמדבריו משמע שלכתחילה טוב להזהר שלא להשהות על כירה שאינה גרופה ורק במקום צורך יש להקל. ועי' חזון איש.

54. נמצא, שבתבשיל עם קמח סתמא הוא מצטמק ורע לו, חוץ מתבשיל לפת עם בשר בזמן שאינו צריך לאורחים שהוא מצטמק ויפה לו. ומבואר שאפילו אם התבשיל מצד עצמו משתבח בציימוקו מכל מקום אם אינו ראוי לאורחים הוא נקרא מצטמק ורע לו. ובשער

וכתב הר"ן דמשמע מדבריו שבין כך ובין כך מותר להשהות.

ו. רב נחמן – מצטמק ורע לו מותר מצטמק ויפה לו אסור. וכתב הרשב"א שהוא רב נחמן בר יעקב, שכן רב נחמן בר יצחק התיר לשהות וכפי שהעיד רב יוסף. והרא"ש נקט שהוא רב נחמן בר יצחק ואליבא דרב ושמואל ולא סבר כמותם, וכ"כ הר"ן והתוס' רי"ד. אבל לפי הצד שהספק הוא אליבא דחנניא אי אפשר לפרש את רב נחמן כרב ושמואל דסברו כרבנן.

לענין הלכה מצינו כמה דעות בראשונים.

א. הרי"ף פסק כרבנן, וכרב ושמואל, ואסור להשהות על כירה שאינה גרופה מצטמק ויפה לו, אבל מצטמק ורע לו מותר. ועי"ש שהביא כמה ראיות לדבריו, והר"ן והרמב"ן ציינו שכן מוכח מסיום הגמרא אמר רב נחמן מצטמק ויפה לו אסור מצטמק ורע לו מותר. וכך היא שיטת הרמב"ם [ג ד] ועוד ראשונים הובאו בב"י [רנג א א].

ב. רש"י ותוס' פסקו כחנניא, וכן פסקו רב האי גאון והרשב"א ועוד ראשונים [עי' בב"י שם].

ג. בעל המאור פסק כחנניא רק בתבשיל שהוא כמאכל בן דרוסאי ומצטמק ורע לו, אבל מצטמק ויפה לו אסור. ואם הוא מבושל כל

ומוסיפה הגמרא: **לפדא** — מאכל העשוי מתאנים, **דייסא**, ותמרי מאכל העשוי מתמרים, אלו מאכלים שנחשבים "מצטמק ורע להן".⁽⁵⁵⁾

בעו מיניה מרבי חייא בר אבא:

למאן דאמר מתניתין להשהות תנן, ואין להשהות על כירה שאינה גרופה, אם שכח מערב שבת קדירה על גבי כירה, ובשלה בשבת, מהו, מה דינו של המאכל.⁽⁵⁶⁾

ולא השיב להם רבי חייא מיד, אלא אישתיק, ולא אמר ליה ולא מידי.

למחר, נפק רבי חייא, דרש להו כך שנינו במשנה: **המבשל בשבת**, כך דינו: אם בישל בשוגג, **יאכל** התבשיל, אבל אם בישלו במזיד, **לא יאכל**.⁽⁵⁷⁾

והוסיף רבי חייא, כי ההבדל בין שוגג למזיד נאמר רק במבשל בשבת עצמה, אבל אם

וכתב הרשב"א שאין לפרש הספק באופן שנתבשל כבר כמאכל בן דרוסאי מערב שבת, ובשבת שכה ונתבשל לגמרי, כיון שאין בישול לאחר שהגיע למאכל בן דרוסאי, וראיה לדבר, שהרי דבר שנתבשל כמאב"ד ובא גוי והוסיף ובישלו, אינו אסור משום בשולי עכו"ם.

ואמנם, זו דעת הרשב"א בכמה מקומות, שאין בישול אחר שהגיע למאב"ד, וראה להלן [לט א, מ ב]. אבל דעת הרבה ראשונים, וכך נפסק להלכה [בסי' שיח ד] שיש בישול אחר בישול בדבר שנתבשל רק כמאב"ד [ועי' בה"ל ד"ה אפילו שכך היא דעת רוב הראשונים], ולפי זה נמצא שאפשר שהספק הוא בשכח תבשיל המבושל כמאב"ד והוסיף בישול בשבת, למאן דאמר לשהות תנן. וכדמפרש רש"י.

ומדברי רש"י גופיה שפירש את הספק כמאן דאמר לשהות תנן, ולא פירש בפחות ממאב"ד ואליאב דכולי עלמא, מבואר שהספק הוא בדבר מבושל לכל הפחות כמאב"ד, ואף על פי כן אסור להשהותו, ומשמע שיש בישול אחר בישול במבושל כמאב"ד, וכן נקט הרא"ש [יא] בדעת רש"י, וע"ש בקרבן נתנאל [י]. ועיין בפני יהושע מדוע רש"י לא פירש כדברי התוס'.

57. בכתובות [לד א] הביאה הגמרא מחלוקת תנאים: המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא

הציון [רנג ט] כתב, שמכאן מקורו של הרמב"ן שמצטמק ויפה לו היינו שהאדם שמח בו ומצטמק ורע לו שעצב בצימוקו ואין זה תלוי במצבו של התבשיל.

ובביאור הלכה [שם ד"ה והוא] הביא מהפמ"ג שכתבשיל לפת ללא בשר הוא מצטמק ורע לו גם ללא קמח, וכתב שכן משמע קצת מרש"י כאן.

55. בביאור הלכה [שם] כתב, שכל אלו הם מצטמק ורע לו גם ללא קמח.

56. כך פירש רש"י, שהספק של הגמרא הוא למאן דאמר לשהות תנן, ולדברי רש"י עצמו ההלכה כמאן דאמר להחזיר תנן, והגמרא מסתפק שלא לפי ההלכה. והתוס' כתבו שהספק הוא גם למאן דאמר להחזיר תנן, אלא שהשהה על הכירה תבשיל שלא הגיע למאכל בן דרוסאי שבזה חנניא מודה שאסור, האם התבשיל מותר באכילה. וכן כתב הרשב"א בשם רש"י.

ועוד כתבו שאפשר שהספק הוא בקדירה חייטא, דאף שלעיל התירה הגמרא להשהות בתנור שאינו גרוף מכל מקום בכירה יש לחוש שמא יחתה בה ואסור להשהותה, ולכן מביעא לן אם השהה מהו. והריטב"א תמה דלא מצינו חילוק בין תנור לכירה בדין קדירה חייטא.